

EF-avtalan sigur einki um kg-studning

Føroyskir politikarar virka fyri EF móti føroyskum fiskimonnum, skrivar Óli Jacobsen, formaður í Føroya Fiskimannafelag.

Tað var við undran, at ein hoyrði Thomas Arabo boða frá í útvarpinum mikudagin, at samb. okkara avtalu við EF, skuldi allur kg. studningur avtakast 1. januar 1993. Útvarpið kom til ta niðurstöðu, at hetta fór at ganga útyvir fiskimenn.

Her til er fyrst at siga, at okkara avtala á hesum øki ikki kemur í gildi í 1993, men longu um tveir mánaðar, nevniliga 1. januar 1992. Tað stendur heldur onga staðni, at kg. studningur ikki er loyvdur. Tað, sum stendur í EF avtaluni er fylgjandi:

Niðanfyrirstandandi er ósambæriligt við rætta mannagongd í sáttmálanum, um hesi ávirka samhandilin millum Felagskapin og Føroyar: (iii) ein og hvør almennur stuðul, sum avlagar ella höttir við at avlaga kappingina við at taka ávisar fyrirkur ella ávísar framleiðslu framum.

Sum tað sæst er her beinleiðis talan um eina reglu, sum kann tulkast, og aðra staðni í sáttmálanum er eisini ásett, hvussu mannagongdin skal vera »heldur ein sáttmálapartur eina ávísar mannagongd vera ósambæriliga við hesa grein«. Í serstakari grein í sáttmálanum verður í meira enn eina heila síðu ásett mannagongdin við loysn av slikari ósemju.

Ti má tað sigast at vera meira enn margháttligt, at føroyskir politikarar gera sitt ítarsta fyrri at vika um støðuna hjá okkara vinnulívi mótvægis

EF, nú semja er um, at nýggja avtalan er ein ikki bert avbjóðing men kanska eisini höttan mótvægis vinnuni og arbeiðsplássunum í henni. Tað er ringt at skilja, hvat ið kann fáa føroyskar politikarar upp á forhend at fara í part við fiskiðnaðaráhugamálum í EF í eini møgulgari ósemju um eitt mál, sum heilt upplagt er ein tulkingspurningur.

Ti ber væl til at koma við grundgevingum imóti, at verandi studningsskipan er kappingaravlagandi. Vanliga tá tosað verður um »kappingaravlagning« er talan um eina fjøld av biligum vörum, sum verða koyrdar á marknaðin. Verður hetta gjørt við almennum stuðli, kann ein slikur stuðul vera ein höttan móti øðrum framleiðarum. Men tað er als ikki tað, sum er talan um hjá okkum. Fyri tað fyrsta selja vit okkara framleiðslu til »dagspris« í EF, og eru ikki har nokur höttan móti nokrum. Taka vit veiðuliðið og taka upsa sum dømi, vita vit, at í Danmark gjalda virkini 7–8 kr./kg. fyri upsa, uttan studning. Í lötuni gjalda føroysku virkini uml. kr. 5 pr. kg. At føroysku virkini ikki kunnu gjalda so nógv sum tey donsku, er lutvist ósamskipti við hesa grein«. Í serstakari grein í sáttmálanum verður í meira enn eina heila síðu ásett mannagongdin við loysn av slikari ósemju.

Ti má tað sigast at vera meira enn margháttligt, at føroyskir politikarar gera sitt ítarsta fyrri at vika um støðuna hjá okkara vinnulívi mótvægis

reiðingarprisurin framvegis lægri enn EF prisurin og kann ti ikki vera kappingaravlagandi.

Fiskimenn ofraðir á EF-altarinum

Í eini møgulgari trætu við EF um henda spurning, kemur tað eisini ann uppá, hvussu vit skipa okkara studning, tí summir »studningsformar« eru meira ósambærilgir við EF reglurnar enn aðrir. Her hevur fólkaflokkurin í landsstýrinum gjørt sitt til at beta um støðuna hjá EF, og tað uppá tann mest ábyrgdarleysa hátt, sum kann hugsast.

Tað er vanlig meting, at »sosialur« studningur er í samsvar við EF-reglurnar. Hetta merkir aftur, at útríðslur til inntøktutrygd fiskimanna er í lagi. Fiskimenn fáa sum kunnugt minstuløn, men ein partur av inntøktutrygdini hjá monnum, sum veiða við húki, hevur verið ein serligur manningarstudningur, sum politikarar hava hildið verið neyðugan í ártíggir. Hesin manningarstuðul virkar á tann hátt, at fyri minstalønartúrur verður hesin stuðul lagdur oman á minstulønina og virkar tiskil sum ein partur av minstulønarskipanini. Ti vildi henda skipan verið lættari at verja, um tað kom til skarpskeringar við EF.

Men nú hevur fólkaflokkurin í hvussu er roynt at gjøgnumtrumfað at avtaka hesa skipan og at leggja allan stuðulin

saman við prisiskoytinum. Nú er tað samb. Atla Dam í Sosialinum ikki heilt greitt, hvat ið eftir hansara meting hendir 1. januar, men samb. fólkaflokkurin í landsstýrinum er tað hetta, sum hendir.

Tað er fyrr vist á, at henda umlegging skapar fleiri trupulleikar enn hon loysir. Eisini er kunngerðin ólóglig samb. galdandi lóg. Tað mest skakandi er tó, at sama dag sum EF-sáttmálin eftir ætlan skal koma í gildi, verður partur av lønartrygdini hjá ringast løntu fiskimonnum blakaður fyri EF-útlvarnar, soleiðis at teirra lønartrygd verður broytt til ein studning, sum verður tann fyrsti, sum rýkur, um Thomas Arabo og aðrir hava rætt í sinum metingum.

Tað má sigast at vera fullkomiliga margháttligt, at føroyskir politikarar í staðin fyri at røkja føroysk vinnuáhugamál ikki bara í orðum fara í part við EF, og ikki minst er tað ovboðið, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum beinleiðis roynir at skaða føroyskar fiskimenn mótvægis útlandinum.

Tað er nevniliga heilt upplagt, at tað mótvægis EF er munandi lættari at verja eina skipan, sum bert er fyri fiskimenn enn eina, sum eisini er galdandi fyri reiðarar. Samstundis er tað lættari at geva reiðarar endurgjald aðrar vegir. Okkara spurningur er nú bert, hvørt rætt aftur hava eitt

Fiskimenn ofraðir á EF-altarinum, skrivar Óli Jacobsen

dømi um tað fullkomiliga dugnaløysi, sum eyðkennir umsitingina av fiskivinnumálum, ella um talan er um eitt útspekulerað lið í áganginum móti fiskimonnum, sum vit hava sæð frá hasari síðuni.

Fiskimenn hava alla grund til at føla seg ótvíggjar, soleiðis sum teirra áhugamál verða umsitin í landsstýrinum. Ikki verður henda ótrygd minni av, at hóast fleiri mánaðar eru síðan, at avtalan var gjørd, og tað

bert eru tveir mánaðar til sáttmálin kemur í gildi, hava feløgin sum umboða fiskivinnuna hvørki hoyrt orð ella eið úr landsstýrinum í hesum máli, og veit vinnan ikki um hon er keypt ella seld.

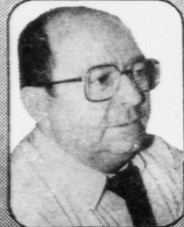
Men fiskimannafelagið fer ikki at lata sær lynda, at áhugamál fiskimanna verða avreidd á henda hátt, og fer felagið at gera sínar egnu kanningar í hesum máli.

Óli Jacobsen

Tøkk

Øllum tykkum, sum við blómum, gávum, telegrammum og á annan hátt mintust 80 ára føðingardag min, takki eg hjartaliga.

Albinus Johannesen
Tveroyri

Skriva til Marner

Skriva til Marner, Postboks 76, 110 Tórshavn

Hvønn mikudag hevur Sosialurin vælumtókta læknameigin »Skriva til Marner« við í blaðnum, har lækurin Marner Simonsen svarar øllum spurningum, lesarar okkara kunnu hugsast at hava um lív og heilsu. So hava tit onkur vandamál innan hetta øki, skulu tit bert triva í pennin, skriva spurningin niður – gjarna undir dulnevni – og senda hann til Sosialin, Postboks 76, 110 Tórshavn. Merkið brævhjálvan »Skriva til Marner«.